

7. Anattalakkhaṇa Sutta

59. *Ekam samayaṃ bhagavā bārāṇasiyaṃ viharati isipatane migadāye.*

Tatra kho bhagavā pañcavaggiye bhikkhū āmantesi –

“bhikkhavo”ti. “Bhadante”ti te bhikkhū bhagavato paccassosum.

Bhagavā etadavoca –

“Rūpaṃ, bhikkhave, anattā.

Rūpaṇca hidaṃ, bhikkhave, attā abhavissa,

nayidaṃ rūpaṃ ābādhāya saṃvatteyya,

labbhettha ca rūpe – ‘evaṃ me rūpaṃ hotu, evaṃ me rūpaṃ mā ahoṣī’ti.

Yasmā ca kho, bhikkhave, rūpaṃ anattā, tasmā rūpaṃ ābādhāya saṃvattati,

na ca labbhati rūpe – ‘evaṃ me rūpaṃ hotu, evaṃ me rūpaṃ mā ahoṣī’”ti.

“Vedanā anattā.

Vedanā ca hidaṃ, bhikkhave, attā abhavissa,

nayidaṃ vedanā ābādhāya saṃvatteyya, labbhettha ca vedanāya –

‘evaṃ me vedanā hotu, evaṃ me vedanā mā ahoṣī’ti.

Yasmā ca kho, bhikkhave, vedanā anattā, tasmā vedanā ābādhāya saṃvattati,

na ca labbhati vedanāya – ‘evaṃ me vedanā hotu, evaṃ me vedanā mā ahoṣī’”ti.

“Saññā anattā...pe...

“Saṅkhārā anattā.

Saṅkhārā ca hidaṃ, bhikkhave, attā abhavissamsu,

nayidaṃ saṅkhārā ābādhāya saṃvatteyyum,

labbhettha ca saṅkhāresu –

‘evaṃ me saṅkhārā hontu, evaṃ me saṅkhārā mā ahesu’nti.

Yasmā ca kho, bhikkhave, saṅkhārā anattā, tasmā saṅkhārā ābādhāya saṃvattanti,

na ca labbhati saṅkhāresu –

‘evaṃ me saṅkhārā hontu, evaṃ me saṅkhārā mā ahesu’”nti.

“Viññāṇaṃ anattā.

Viññāṇaṇca hidaṃ, bhikkhave, attā abhavissa,

nayidaṃ viññāṇaṃ ābādhāya saṃvatteyya,

labbhettha ca viññāṇe –

‘evaṃ me viññāṇaṃ hotu, evaṃ me viññāṇaṃ mā ahoṣī’ti.

Yasmā ca kho, bhikkhave, viññāṇaṃ anattā, tasmā viññāṇaṃ ābādhāya saṃvattati,

na ca labbhati viññāṇe –

‘evaṃ me viññāṇaṃ hotu, evaṃ me viññāṇaṃ mā ahoṣī’”ti.

“Taṃ kiṃ maññatha, bhikkhave, rūpaṃ niccaṃ vā aniccaṃ vā”ti?

“Aniccaṃ, bhante”.

“Yaṃ panāniccaṃ dukkhaṃ vā taṃ sukhaṃ vā”ti?

“Dukkhaṃ, bhante”.

“Yaṃ panāniccaṃ dukkhaṃ vipariṇāmadhammaṃ,

kallaṃ nu taṃ samanupassitum – ‘etaṃ mama, esohamasmi, eso me attā’”ti.

“No hetam, bhante”.

“Vedanā... saññā... saṅkhārā... viññāṇam niccam vā aniccam vā”ti?

“Aniccam, bhante”.

“Yaṃ panāniccam dukkham vā taṃ sukham vā”ti?

“Dukkham, bhante”.

“Yaṃ panāniccam dukkham vipariṇāmadhammaṃ,
kallaṃ nu taṃ samanupassituṃ – ‘etaṃ mama, esohamasmi, eso me attā’”ti?

“No hetam, bhante”.

“Tasmātiha, bhikkhave, yaṃ kiñci rūpaṃ atītānāgatapaccuppannaṃ
ajjhattaṃ vā bahiddhā vā oḷārikaṃ vā sukhumaṃ vā hīnaṃ vā paṇītaṃ vā
yaṃ dūre santike vā, sabbaṃ rūpaṃ – ‘etaṃ mama, nesohamasmi, na meso attā’
evameva yathābhūtaṃ sammappaññāya daṭṭhabbaṃ.

Yā kāci vedanā atītānāgatapaccuppannā ajjhattā vā bahiddhā vā...pe... yā dūre
santike vā, sabbā vedanā – ‘etaṃ mama, nesohamasmi, na meso attā’
evameva yathābhūtaṃ sammappaññāya daṭṭhabbaṃ.

“Yā kāci saññā...pe...

“Ye keci saṅkhārā atītānāgatapaccuppannā ajjhattaṃ vā bahiddhā vā...pe... ye
dūre santike vā, sabbe saṅkhārā – ‘etaṃ mama, nesohamasmi, na meso attā’
evameva yathābhūtaṃ sammappaññāya daṭṭhabbaṃ.

“Yaṃ kiñci viññāṇam atītānāgatapaccuppannaṃ ajjhattaṃ vā bahiddhā vā
oḷārikaṃ vā sukhumaṃ vā hīnaṃ vā paṇītaṃ vā yaṃ dūre santike vā,
sabbaṃ viññāṇam – ‘etaṃ mama, nesohamasmi, na meso attā’
evameva yathābhūtaṃ sammappaññāya daṭṭhabbaṃ.

“Evaṃ passaṃ, bhikkhave, sutavā ariyasāvako rūpasmimpi nibbindati,
vedanāyapi nibbindati, saññāyapi nibbindati, saṅkhāresupi nibbindati,
viññāṇasmimpi nibbindati.

Nibbindaṃ virajjati; virāgā vimuccati.

Vimuttasmiṃ vimuttamiti ñāṇam hoti.

‘Khīṇā jātī, vusitaṃ brahmacariyaṃ, kataṃ karaṇīyaṃ,
nāparaṃ itthattāyā’ti pajānātī”ti.

Idamavoca bhagavā.

Attamanā pañcavaggiyā bhikkhū bhagavato bhāsitaṃ abhinandaṃ.

Imasmiṃca pana veyyākaraṇasmiṃ bhaññaṃāne

pañcavaggiyānaṃ bhikkhūnaṃ anupādāya āsavehi cittāni vimuccimāsīti.